

Mål C-376/23**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

15 juni 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Augstākā tiesa (Senāts) (Högsta domstolen, Lettland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

14 juni 2023

Klagande:

BALTIC CONTAINER TERMINAL

Motpart:

Valsts ieņēmumu dienests (Skattemyndigheten)

Saken i det nationella målet

Överklagande av Valsts ieņēmumu dienests (den statliga skattemyndigheten) (nedan kallad VID) beslut att ålägga det klagande aktiebolaget BALTIC CONTAINER TERMINAL att betala importtullar och mervärdesskatt jämte dröjsmålsränta för försenad betalning.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Den hänskjutande domstolen vill med stöd av artikel 267 FEUF få klarhet i följande frågor: 1) huruvida det särskilda förfarandet för ”frizoner”, i enlighet med bestämmelserna i delegerad förordning 2015/2446 jämförd med unionens tullkodex, kan avslutas utan angivande av det huvudreferensnummer som identifierar den deklaration enligt vilken varorna hänförs till det påföljande tullförfarandet, 2) huruvida den person som är ansvarig för ett sådant förfarande får avsluta förfarandet enbart på grundval av en notering som en tulltjänsteman har gjort i varornas transportdokument om varornas tullstatus, utan att själv kontrollera giltigheten av denna status eller, om denna person är skyldig att göra

en sådan kontroll, på vilket sätt vederbörande måste göra detta, 3) huruvida den som är ansvarig för detta förfarande kan hysa berättigade förväntningar på grundval av tullmyndigheternas bekräftelse av ändringen av varornas tullstatus, även om denna bekräftelse inte anger skälet till ändringen av status eller någon information som gör det möjligt att kontrollera detta skäl, och 4) huruvida, för det fall den person som är ansvarig för förfarandet har åsidosatt unionsrättens bestämmelser om tullförfarandet och inte har berättigade förväntningar enligt ovan, denna person enligt principen om rättskraft ska befrias från betalning av tullskulden om det, i en annan tvist som uppstått vid en nationell domstol avseende samma omständigheter och bestämmelser, genom dom har slagits fast att personen inte har gjort sig skyldig till någon överträdelse vad gäller tullförfarandet.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1. Tillåter artikel 178.1 b och c i delegerad förordning 2015/2446, jämförd med artikel 214.1 i unionens tullkodex, att det särskilda tullförfarandet för ”frizoner” avslutas utan att det huvudreferensnummer (MRN-nummer) som identifierar den tulldeklaration enligt vilken varorna hänförs till det påföljande tullförfarandet har bokförts i det elektroniska bokföringssystemet?
2. Tillåter artiklarna 214.1 och 215.1 i unionens tullkodex samt artikel 178.1 b och c i delegerad förordning 2015/2446 att den person som är ansvarig för det särskilda förfarandet för ”frizoner” avslutar det förfarandet enbart på grundval av en notering som en tulltjänsteman har gjort i varornas transportdokument (CMR) om varornas tullstatus, utan att själv kontrollera giltigheten av tullstatusen för dessa varor?
3. Om den andra tolkningsfrågan besvaras nekande: Vilken nivå av kontroll enligt artiklarna 214.1 och 215.1 i unionens tullkodex samt artikel 178.1 b och c i delegerad förordning 2015/2446 är tillräcklig för att det särskilda förfarandet för ”frizoner” ska ha avslutats på ett korrekt sätt?
4. Kunde den person som är ansvarig för det särskilda förfarandet för ”frizoner” ha berättigade förväntningar utifrån bekräftelsen från tullmyndigheterna på att varornas tullstatus har ändrats från ”icke-unionsvaror” till ”unionsvaror”, när denna bekräftelse varken anger skälet till ändringen av varornas status eller någon information som gör det möjligt att kontrollera detta skäl?
5. Om den fjärde tolkningsfrågan besvaras nekande: Kan det utgöra ett skäl till befrielse från betalningsskyldighet för den skuld som uppkommit enligt artikel 79.1 a och 79.3 a i unionens tullkodex, mot bakgrund av principen om rättskraft som erkänns i nationell rätt och i unionsrätten, att det i ett annat mål som inletts vid en nationell domstol, i lagakraftvunnen dom har slagits fast att den person som är ansvarig för tullförfarandet, enligt de förfaranden som fastställts av

tullmyndigheterna, inte hade gjort sig skyldig till någon överträdelse vad gäller tullförfarandet för ”frizoner”?

Anförda unionsbestämmelser

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen: artiklarna 79.1 a, 79.3 a, 210 b, 214.1 och 215.1.

Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/2446 av den 28 juli 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 vad gäller vissa bestämmelser i unionens tullkodex, artikel 178.1 b och c och 178.2 a.

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2447 av den 24 november 2015 om närmare regler för genomförande av vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 om fastställande av en tullkodex för unionen, artiklarna 199.1 b, 200.1 och 200.3, 211 och 226 första stycket.

Anförd praxis från domstolen och tribunalen

EU-domstolens dom av den 7 april 2011, Sony Supply Chain Solutions (Europe), C-153/10, EU:C:2011:224, punkt 47.

EU-domstolens dom av den 29 mars 2011, ThyssenKrupp Nirosta/kommissionen (C-352/09 P, EU:C:2011:191), punkt 123.

Tribunalens dom av den 1 juli 2009, ThyssenKrupp Stainless/kommissionen, T-24/07, EU:T:2009:236, punkt 140.

Tribunalens dom av den 8 februari 2018, Sony Interactive Entertainment Europe/EUIPO — Marpefa (Vieta) (T- 879/16, EU:T:2018:77), punkt 31.

Anförda nationella bestämmelser

Administrativ procesa likums (förvaltningsprocesslagen).

Artikel 153.3: Omständigheter som anses styrkta i domskälen till en dom som vunnit rättskraft behöver inte bevisas på nytt vid prövningen av ett förvaltningsrättsligt mål med samma parter.

Likums “Par tiesu varu” (lagen om rättsväsendet)

Artikel 16.3 och 16.4:

(3) I enlighet med det förfarande som fastställs i lagen är en dom bindande för domstolen när den prövar andra mål som har samband med detta mål.

4) Sådana domar har samma verkan som lag, är allmängiltiga (*erga omnes*) och ska iakttas på samma sätt som lagar.

Ministru kabineta 2017.gada 22.augusta noteikumi Nr. 500 „Muitas noliktavu, pagaidu uzglabāšanas un brīvo zonu noteikumi” (ministerrådets dekret nr 500 av den 22 augusti 2017 om bestämmelser för tullager, tillfällig lagring och frizoner): I punkt 77 föreskrivs att varje person i den frizon där icke-unionsvaror lagras ska bokföra varor som lagras i frizonen. Punkt 78 kräver att bokföringen ska innehålla de uppgifter som avses i bland annat artikel 178.1 b och c och 178.2 i delegerad förordning 2015/2446. Enligt punkt 79 ska bokföringen avseende icke-unionsvaror innehålla tulldokumentnumret eller fraktsedelnumret för de varor med vilka de fördes in i och ut ur frizonen.

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Klaganden, SIA BALTIC Container TERMINAL, innehar tillstånd för lastning, lossning och lagring av varor i frizonen i Rigas frihamn och är skyldigt att bokföra de varor som finns i denna zon.
- 2 VID genomförde en kontroll av klagandens varor i frizonen och konstaterade att vid tre tillfällen under åren 2018 och 2019 hade varor som fanns i frizonen lämnat denna zon utan att ha hänförts till ett efterföljande tullförfarande och att det särskilda förfarandet för ”frizoner” följaktligen inte hade avslutats. Av detta drog VID slutsatsen att varorna faktiskt hade undandragits från tullövervakning, vilket innebar att klaganden hade ådragit sig en tullskuld enligt artikel 79.1 a och 79.3 a i unionens tullkodex.
- 3 De aktuella varorna levererades ut ur frizonen på grundval av fraktsedlar för varorna (nedan kallad CMR-fraktsedlar), på vilka varornas tullstatus angavs som ”unionsvaror” (”C”), vilket hade bekräftats av en tjänsteman vid tullmyndigheten genom anbringande av tullstämpel och tjänstemannens namnteckning. Detta var förenligt med befintlig praxis, enligt vilken VID skulle genomföra en kontroll av varornas tullstatus innan de lämnade hamnen och notera detta i transportdokumenten, trots att något sådant förfarande inte föreskrevs i lag. Efter det att varorna hade lämnat frizonen konstaterade tulltjänstemännen emellertid att de inte hade tillgång till handlingar som styrkte att de aktuella varornas tullstatus ändrats från ”icke-unionsvaror” (”N”) till ”unionsvaror” (”C”).
- 4 Genom beslut av VID av den 19 juli 2019 ålades klaganden att till statskassan betala importtullar jämte dröjsmålsränta samt mervärdesskatt jämte dröjsmålsränta.
- 5 Klaganden överklagade VID:s beslut till domstol.

- 6 Administratīvā apgabaltiesa (Regionāla pārvaltningsdomstolen) avslog överklagandet.
- 7 Nämnda domstol påpekade att en ”frizon” enligt artikel 210 b i unionens tullkodex är ett särskilt tullförfarande och att detta förfarande därför, i enlighet med artikel 215.1 i unionens tullkodex, avslutas när varorna hänförs till ett annat påföljande tullförfarande. Enligt denna domstol var klaganden, enligt artikel 214.1 i tullkodexen, skyldig att ha en bokföring med information och uppgifter som gjorde det möjligt för tullmyndigheterna att övervaka förfarandet, med angivande av information om varornas tullstatus och hur det särskilda förfarandet hade avslutats, det vill säga vilket påföljande förfarande varorna hade hänförts till.
- 8 Administratīvā apgabaltiesa ansåg att enbart anbringandet av stämpeln och underskriften på CMR-fraktsedeln inte kunde intyga tullstatus som unionsvaror för varor som hade importerats som icke-unionsvaror och som därför måste ändra status, eftersom VID inte bekräftade denna status på CMR-fraktsedeln, och varorna fick status som unionsvaror först när de hänfördes till det relevanta tullförfarandet. Enligt samma domstol hade klaganden inte iakttagit den omsorg som krävs för att fullgöra sina skyldigheter, eftersom klaganden borde ha försäkrat sig om att icke-unionsvarorna hade hänförts till något av de lämpliga tullförfarandena. Enligt den hänskjutande domstolen kunde klaganden inte enbart förlita sig på en CMR-fraktsedel med tullstämpel och tjänstemannens underskrift, eftersom det inte var möjligt att enbart av CMR-fraktsedeln fastställa vilket efterföljande tullförfarande varorna hade hänförts till, även om angivelsen ”C” kan ha fått klaganden att tro att varorna hade hänförts till ett tullförfarande som ändrade varornas status till unionsvaror. Enligt denna domstol krävs det i ett sådant fall en deklaration med huvudreferensnummer (MRN-nummer) eller en CMR-fraktsedel som är försedd med tullstämpel och MRN-nummer.
- 9 Klaganden överklagade den dom som meddelats av [Administratīvā] apgabaltiesa till Senāts.
- 10 Ett förfarande inleddes parallellt vid Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu kolēģija (brottmålsavdelningen vid den regionala domstolen i Riga), i vilket klaganden invände mot att en administrativ sanktion hade ålagts för samma gärningar. Genom dom av den 5 februari 2021 upphävde Krimināllietu kolēģija den administrativa sanktion som påförts klaganden, med motiveringen att klaganden inte hade åsidosatt villkoren för tullförfarandet och hade agerat i enlighet med tullmyndigheternas gängse praxis och att VID inte hade kunnat ange några rättsregler som ålade klaganden en skyldighet att kontrollera andra uppgifter avseende giltigheten av ändringen av varornas status utöver den bekräftelse som lämnats av tullmyndigheterna.

Parternas huvudargument

- 11 Klaganden har gjort gällande att artikel 79.1 a och 79.3 a i unionens tullkodex har tillämpats felaktigt. Klaganden anser att klaganden hade kunnat hållas ansvarig för

tullavgifter om det hade funnits någon särskild skyldighet enligt tullagstiftningen som den inte hade uppfyllt, men [Administrativā] apgabaltiesa nämnde inte någon sådan skyldighet. Det är inte heller visat att klaganden uppsåtligen har medverkat till det att olagligen föra ut varorna från frizonen eller att klaganden kände till eller kunde ha känt till att klaganden olagligen förde ut varorna ur frizonen. Klaganden har åberopat artikel 178.1 c i delegerad förordning 2015/2446 och anfört att klaganden enligt denna bestämmelse var skyldig att i den bokföring som avses i artikel 214.1 i unionens tullkodex införa uppgifter som otvetydigt gör det möjligt att identifiera andra tulldokument än tulldeklarationer, eventuella andra dokument av relevans för hänförande av varan till ett särskilt förfarande och eventuella andra dokument med relevans för avslutande av förfarandet. Enligt klaganden hade klaganden den bokföring som krävs, i enlighet med det tillstånd som utfärdats av VID, och levererade varorna till transportören på grundval av de CMR-fraktsedlar som uppvisats, på vilka det, i enlighet med VID:s sedvanliga praxis, framgick vilken status tulltjänstemannen angett att de hade, det vill säga att de utgjorde unionsvaror, tulltjänstemannens underskrift och tullstämpeln. Klaganden anser således att klaganden med rätta kunde anse att tullförfarandet för varorna hade avslutats genom att de övergick till fri omsättning, vilket även innebar att det särskilda förfarandet för frizoner för varorna avslutades, och att klaganden hade uppfyllt samtliga skyldigheter enligt lag. Klaganden har vidare anfört att det i det nuvarande förfarande som godkänts av tullmyndigheten föreskrivs att det är tullmyndighetens tjänsteman som, genom att ansluta sig till klagandens elektroniska bokföringssystem, ändrar varornas tullstatus, det vill säga bekräftar ändringen av varornas tullstatus, och att klaganden, med stöd av denna information, avslutar det särskilda förfarandet för ”frizoner”.

- 12 VID anser att klaganden inte avslutade det särskilda förfarandet för ”frizoner” på ett korrekt sätt, eftersom klaganden, genom att låta varorna lämna frizonen, inte såg till att varorna hänfördes till ett påföljande tullförfarande. Enligt VID var klaganden enligt artikel 178.1 b i delegerad förordning 2015/2446 skyldig att i den bokföring som avses i artikel 214.1 i unionens tullkodex införa MRN-numret eller, om ett sådant inte finns, något annat nummer eller någon annan kod som identifierar de tulldeklarationer genom vilka varorna hänförs till ett särskilt förfarande och, när ett förfarande har avslutats i enlighet med artikel 215.1 i kodexen, uppgifter om det sätt på vilket förfarandet avslutats. Enligt VID kunde varornas tullstatus inte styrkas genom tullmyndighetens notering på CMR-fraktsedeln. Klaganden var följaktligen enligt VID skyldig att införa MRN-numret i sin bokföring, vilket skulle ha gjort det möjligt att identifiera den tulldeklaration som ändringen av varornas tullstatus från ”icke-EU-varor” till ”EU-varor” grundade sig på och skulle ha säkerställt att en sådan ändring av status faktiskt hade ägt rum.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 13 I förevarande mål ska Senäts avgöra om klaganden måste betala den tullskuld som uppkommit till följd av att klaganden underlåtit att uppfylla sina skyldigheter

enligt artikel 79.1 a och 79.3 a i unionens tullkodex. För att avgöra denna fråga är det nödvändigt att fastställa vilka skyldigheter som följer av lagstiftningen som klaganden, i egenskap av innehavare av ett tillstånd för frizoner, har åsidosatt genom att avsluta det särskilda tullförfarandet för frizoner.

- 14 Senäts är inte säker på om klaganden hade kunnat fastställa tullförfarandet och varornas tullstatus och om en sådan kontroll hade varit effektiv, eftersom klaganden skulle ha varit tvungen att utföra en sådan kontroll i stor skala, inte hade tillgång till det elektroniska tulldatabehandlingssystemet och inte på något sätt kunnat kontrollera exempelvis riktigheten av T2L-dokumentet, vilket kontrolleras av tullmyndigheterna själva.
- 15 Vid tidpunkten för de faktiska omständigheterna i målet vid den nationella domstolen var det praxis hos VID att tullmyndighetens tjänstemän kontrollerade tullstatus innan varorna lämnade hamnen och att de anbringade relevanta noteringar (varornas tullstatus, tullkontrollpunktens stämpel och tulltjänstemannens underskrift) på de utgående handlingarna (vanligtvis CMR-fraktsedeln). I det aktuella förfarandet föreskrivs även att tulltjänstemannen själv ska styrka ändringen av varornas tullstatus och att klaganden, med stöd av de uppgifter som denne har lämnat, ska avsluta det särskilda förfarandet för ”frizoner”.
- 16 Senäts hyser därför tvivel om huruvida det faktum att VID kräver att tulldeklarationens MRN-nummer ska anges i klagandens bokföring för att styrka ändringen av varornas tullstatus är motiverat och rättsenligt. Den önskar få klarhet i huruvida det särskilda förfarandet för ”frizoner” kan avslutas utan att MRN-numret förs in i bokföringen, och huruvida den som är ansvarig för förfarandet kan avsluta det på grundval av en notering om varornas tullstatus som gjorts av en tjänsteman vid tullmyndigheten på varornas transportdokument (CMR-fraktsedel) utan att själv kontrollera giltigheten av tillämpningen av tullstatus på varorna. Om svaret är nekande vill Senäts veta omfattningen av den kontroll som klaganden borde ha utfört.
- 17 För det fall att det konstateras att klaganden inte har uppfyllt sina skyldigheter i fråga om tullförfarandet, önskar Senäts klargöra huruvida klaganden, på grundval av tullmyndigheternas befintliga praxis, kunde ha haft berättigade förväntningar på att varornas tullstatus hade ändrats. Senäts hyser tvivel beträffande EU-domstolens rättspraxis enligt vilken principen om skydd för berättigade förväntningar inte med framgång kan åberopas mot en exakt bestämmelse i en unionsrättsakt, och den omständigheten att en nationell myndighet med uppgift att tillämpa unionsrätten agerar i strid med denna inte utgör grund för en ekonomisk aktör att ha berättigade förväntningar på att behandlas på ett sätt som strider mot unionsrätten (dom av den 7 april 2011, Sony Supply Chain Solutions (Europe), C- 153/10, EU:C:2011:224, punkt 47).
- 18 Senäts vill slutligen få klarhet i huruvida, för det fall det skulle konstateras att klaganden trots allt har överträtt tullförfarandet och inte kunde ha några

berättigade förväntningar, i en sådan situation som den i förevarande mål, där det i en annan dom från en nationell domstol, med avseende på samma parter och samma omständigheter och tillämpliga bestämmelser, har fastställts att klaganden inte har åsidosatt tullförfarandet, principen om rättskraft ska ges företräde och klaganden därmed ska befrias från skyldigheten att betala tullskulden, eller om den i unionens ekonomiska intresse föreskrivna skyldigheten att betala tullskulden ska ges företräde.

ARBETSDOKUMENT